

Бондарчук Н.В.,
к. ю. н., доцент,
Житомирський національний агроєкологічний університет,
м. Житомир, Україна

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОБМЕЖЕНЬ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ АВІАЦІЙНОГО ТРАНСПОРТУ

Аеропорти в процесі їх експлуатації безумовно являються джерелом забруднення навколишнього середовища. Шкідливими продуктами згорання авіаційних двигунів є окис вуглекислого газу, окис азоту та дрібні тверді частинки. Використання земельних ділянок під аеропорт призводить до порушення рівноваги флори та фауни. Роботи по будівництву аеропорту пов'язані з вирубною та зрізом верхівок дерев та іншої рослинності, зміною топографії місцевості та зміною схеми водозабору. Таким чином аеропорти можуть знищити чи виснажити природне середовище та корм, необхідні для тваринного світу, та знищити частину флори, необхідну для екологічної рівноваги даного району.

Для зменшення шкоди для здоров'я населення та навколишнього середовища необхідно правове регулювання та контроль гранично допустимого шуму авіаційних двигунів, експлуатаційних процедур в польоті та на землі, норм емісії двигунів повітряних суден та наземних транспортних заходів. За допомогою таких заходів у поєднанні з плануванням використання земельних ділянок можна розташувати та експлуатувати аеропорти таким чином, що буде забезпечено їх гармонійне поєднання з місцевим навколишнім середовищем [1].

В спеціальній літературі початок шуморегулюючої діяльності в нашій країні припадає на середину 30-х років ХХ ст., коли заходи спрямовані на боротьбу з шумом стали здійснюватись цілеспрямовано та були прийняті перші нормативні акти з цих питань. У 30-ті роки ХХ ст. в радянському будівельному законодавстві вперше з'явилось поняття "санітарно-захисна" зона [2, с. 28]. На сьогодні дане питання врегульовано Наказом Міністерства охорони здоров'я "Про затвердження Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів". Додаток № 19 до вищевказаного наказу характеризує можливість та умови будівництва споруд в зонах обмеження забудови навколо аеропорту. Так, за призначенням будівлі поділяються на 5 категорій (житлові будинки та дитячі дошкільні заклади; поліклініки, школи та інші учбові заклади; готелі, гуртожитки; адміністративні будівлі, проекти та науково-дослідні

організації), а можливість їх будівництва навколо аеропорту характеризується за 4 зонами [3].

Комітет з охорони навколишнього середовища від впливу авіації Міжнародної організації цивільної авіації "ІКАО" поділяє землекористування навколо аеропортів на сумісне (промислове, комерційне використання та ін.) та несумісне (будівництво жилих будинків, шкіл та ін.) [4].

На нашу думку, обмеження щодо використання земельних ділянок авіаційного транспорту та прилеглих до них земельних ділянок можна поділити за метою їх встановлення на такі види: 1) екологічні; 2) економічні та 3) соціальні.

1. Екологічні – обмеження, що встановлюються з метою охорони самих земель авіаційного транспорту як природного об'єкта. Такі обмеження, в свою чергу, можна поділити на види залежно від періоду експлуатації об'єкта авіаційного транспорту: – обмеження, які встановлюються в доексплуатаційний період; – обмеження, що встановлюються в період експлуатації аеродрому, аеропорту чи злітно-посадкового майданчика. До екологічних обмежень відносяться вимоги законодавства щодо проведення земляних робіт при будівництві аеродромів та аеропортів, правила перенесення ґрунтового покриву, які стосуються доексплуатаційного періоду аеродромів та аеропортів, а також норми, що встановлюють гранично допустимі рівні забруднюючих речовин в ґрунті і які стосуються періоду експлуатації об'єкта авіаційного транспорту.

2. Економічні – обмеження, що встановлюються з метою забезпечення нормальної роботи авіаційного транспорту. До даного виду обмежень використання земельних ділянок можна віднести обмеження щодо будівництва та розміщення об'єктів на при аеродромній території, а також здійснення певних видів господарської діяльності.

3. Соціальні – обмеження, що встановлюються з метою охорони населення від авіаційного шуму. До третього виду належать вимоги щодо зон обмеженої житлової забудови навколо аеропортів із умов впливу авіаційного шуму.

Отже, законодавством України встановлено певні обмеження щодо використання земельних ділянок авіаційного транспорту та прилеглих до них земельних ділянок з метою забезпечення їх раціонального використання та охорони, які можна класифікувати на екологічні, економічні та соціальні.

Література

1. ИКАО. Руководство по проектированию аэропортов.– [3-е изд.]– Монреаль: ИКАО, 2002.– Розд. паг.
2. Малишева Н. Р. Охрана окружающей среды от шумового воздействия (правовые и организационные вопросы) / Малишева Н. Р.– К. : Наукова думка, 1984.– 144 с.
3. Про затвердження Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів : Наказ Міністерства охорони здоров'я від 19 червня 1996 р. № 173 [Електронний ресурс].– Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0379-96>
4. ИКАО. Комитет по охране окружающей среды от воздействия авиации. Шестое совещание. Монреаль, 2-12 февраля 2004 г. Доклад. Гл. 55 "Планирование и организация землепользования".

УДК 347.763:366.542-057.68(043.2)

Борцевич П.С.,
к.ю.н., доцент,
Блінов Д.О.,
студент,

Національна академія внутрішніх справ України, м. Київ, Україна

ЗАХИСТ ПРАВ ПАСАЖИРІВ У ТРАНСПОРТНОМУ ПРАВІ

Транспортна галузь України в умовах сьогодення має динамічний розвиток. Сьогодні, напевно, ніхто не уявляє своє життя без транспорту та перевезень. Кожен з нас хоча б раз у житті побував у ролі пасажирів. Однак, не кожен знає, якими правами володіє пасажир згідно з чинним законодавством України.

Відносини споживачів і транспортних організацій в суспільстві розвиваються за умов бурхливого зростання обсягу, розмаїття і технічної складності продукції, робіт і рівнем послуг. Визнання широким загалом і загальне розуміння першочерговості вирішення питань забезпечення прав людини стали однією з досягнень сучасної цивілізації. Це призвело до виникнення правового інституту захисту прав споживача.

Відносини у сфері транспортування вантажу, пасажирів, багажу регулюються Законом України "Про транспорт" [1], Цивільним кодексом України та спеціальними нормативними актами, які відображають специфіку різних видів транспорту [4].

В Україні захист прав споживачів забезпечується Законом "Про захист прав споживачів" від 12.05.91 р. № 1023-ХІІ у редакції Закону Ук-

раїни від 01.12.2005 р. № 3161-IV. Цей Закон регулює відносини між споживачами товарів (робіт, послуг) і виготовлювачами, виконавцями, продавцями різних форм власності, установлює права споживачів і визначає механізм реалізації державного захисту їхніх прав, зокрема, дозволяє громадянам домагатися реалізації своїх справедливих вимог як у судових, так і в спеціальних державних органах [2].

Також захист прав споживачів забезпечується Цивільним кодексом, Господарським кодексом, іншими національними актами законодавства, які містять положення, що стосуються захисту прав споживачів, а також міжнародними нормативними актами про захист прав споживачів.

Споживачі, що перебувають на території України, під час придбання, замовлення або використання товарів (робіт, послуг) для задоволення своїх побутових потреб мають право на [5] : 1) захист своїх прав державою; 2) належну якість продукції й обслуговування; 3) безпеку продукції; 4) необхідну, доступну, достовірну й своєчасну інформацію про продукцію, її кількість, якість, асортимент, а також про виробника (виконавця, продавця); 5) відшкодування шкоди (збитків), заподіяних дефектною або фальсифікованою продукцією, або продукцією неналежної якості, а також майнової й моральної (немайнової) шкоди, заподіяної небезпечною для життя й здоров'я людей продукцією у випадках, передбачених законодавством; 6) звернення до суду й інші вповноважені державні органи за захистом порушених прав; 7) об'єднання в громадські організації споживачів (об'єднання споживачів). Даний перелік прав споживачів не є вичерпним. Споживачі мають також інші права, встановлені законодавством про захист прав споживачів.

Держава забезпечує громадянам захист їхніх інтересів як споживачів, надає можливість вільного вибору товарів (робіт, послуг), придбання знань і кваліфікації, необхідних для прийняття самостійних рішень при придбанні й використанні товарів (робіт, послуг) відповідно до їх потреб, і гарантує придбання або одержання іншими законними способами товарів (робіт, послуг) в обсягах, які забезпечують рівень споживання, достатній для підтримки здоров'я й життєдіяльності.

В Україні захист прав громадян, як споживачів, здійснюють спеціально вповноважений центральний орган виконавчої влади в сфері захисту прав споживачів і його територіальних органів, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, органи й установи, які здійснюють державний санітарно-епідеміологічний нагляд, інші органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування відповідно до законодавства, а також суди.

Центральним органом виконавчої влади, що здійснює захист прав